

Om vinens psykologiske virkninger

Edmondo De Amicis

Oversatt fra italiensk av Tommy Watz

Hentet fra Valdisholm Pocket, 2000

Fremført på Årsmøtet 2010 av Jarl Johnsen

Når vinen frembringer høyst ulike virkninger, avhenger det ikke bare av den forbigående sjelelige disposisjonen hos den som drikker, men også av alderen på vedkommende. I den første ungdommen er virkningene på sitt sterkeste.

Goethe definerte ungdommenstiden som "en rus uten vin". Kommer så vinen til, blir denne rusen hva Seneca kalte "overlagt galskap". Håpene og illusjonene som hører ungdommen til, så femtredende allerede i det daglige, behøver ikke mer enn en ørliten oppmuntring for å anta samme farve og kraft som om de var realiteter. Den kimen til en stor personlighet som enhver tyveåring bærer i seg, blir med ett slag til en stor personlighet, og den avslører seg gjennom den stoltheten og det vågemotet som bevisstheten om egen storhet gir.

Den umåtelige følelsen av egen styrke driver oss til revolt mot alle lover og all disiplin; vi vil bane oss vei gjennom verden ved å trampe ned og velte alle hindre, og fordi vi ikke kan annet, går alt i stykker mellom hendene på oss. Vi har det som en fysiolog en gang så glimrende betegnet som - *en forrykt hang til å skape uorden* -, et destruktivt opprør, som fremfor alt synes å sikte mot en overtredelse av de forskrifter politiet har fastsatt, helst med alle byens borgere som tilskuere.

Når vi nærmer oss de førti, derimot, er våre fornuftsbaserte tankebygninger og solid forankrede følelsesliv bedre rustet til å stå i mot vinens rystelser. Rusen er adskillig mer kontrollert; av de mange vakre illusjonene den skaper, lar vi oss ikke forlede av andre enn de mest beskjedne; vi liker fremdeles å være ombitt av et visst leven, men forutsatt at det ikke kan høres ute på gaten; vi setter pris på frimodige ytringer, men helst mellom nære venner. Det er ikke lenger glede vi følger, men mer en slags tilfredshet, en fortrøstningsfull verdsettelse av de fordeler alderen og den oppnådde status medfører; en evne til vennlig omtenksomhet, som gjør at vi antar stemmeleiet til en edel far, fredselkende og ynder av oppriktig munterhet, og for hver slurk vi tar av glasset, kjenner vi trykket av Varsomhetens tyngende hånd på skulderen.

Og endelig, hos de riktig tilårskomne, hvor det sanselige mest er konsentrert om smaksløkene, er rusen ikke annet enn et rent fysisk behag. Dessuten bidrer den ikke lenger til å forskjønne fremtiden, men ene og alene fortiden; den er blitt en nostalgisk rus; et rosenrødt tilbakeblikk på ungdomstiden og den modne alder, ledsaget av en klarsynt resignasjon overfor naturens harde lover, som man etter beste evne forsøker å stå imot. Det er en sinnstilstand som på det beste er representert ved de gamle gubbene som Teniers og Van d'Ostade har malt, sittende ved et bord, med glasset mellom hendene, litt krumrygget, med halvt lukkede øyne, der man kan ane en snev av skadefryd, og hvor det

funkler i tusener av behaglige minner om eskapadrer i yngre år, mens det over et rødmusset og fremskutt hakeparti, hvor adskillig livsvisdom har hopet seg opp, glimter et smil på leppene, som uttrykker en følelse av lun vellyst, og som synes å si: - Det er ikke mye å glede seg over lenger; men hva så?... la oss i det minste prøve å glede oss over det lille som er igjen.

